LIKUMPROJEKTU SKAIDROŠANA UN AĢITĀCIJA PAR LIKUMU IEROSINĀŠANU

IZRAKSTS

Likums "Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu"

VI nodaļa
Aģitācija pirms tautas nobalsošanas, aģitācija par likumu ierosināšanu[i] un aģitācija par Saeimas atsaukšanas ierosināšanu

27.pants. (1) (..) aģitācija par likuma ierosināšanu (..) šā likuma izpratnē ir organizēts jebkuras formas vai jebkura veida paziņojums, pasākums vai darbība, ja tā ietver (..) tiešu vai netiešu aicinājumu piedalīties vai nepiedalīties (..) parakstu vākšanā par likuma ierosināšanu.

(2) (..) Par likuma ierosināšanu notiekošās aģitācijas periods šā likuma izpratnē ir laika posms no dienas, kad Centrālā vēlēšanu komisija paziņo par likumprojekta reģistrēšanu, līdz parakstu vākšanas pēdējai dienai.

28.pants. (1) (..) aģitāciju par likuma ierosināšanu (..) ir tiesīga veikt ikviena fiziskā persona, juridiskā persona, reģistrēta jebkuru šādu personu apvienība un iniciatīvas grupa (turpmāk — aģitācijas veicējs).

(2) (..) aģitāciju par likuma ierosināšanu (..) aizliegts veikt valstij, citai atvasinātai publiskai personai, vēlēšanu komisijas loceklim, kā arī kapitālsabiedrībai, kurā vairāk nekā viens procents kapitāla daļu (akciju) pieder valstij (..).

[atvasināta publiska persona — pašvaldība vai cita ar likumu izveidota publiska persona, kurai piešķirta autonoma kompetence, t.sk. veidot un apstiprināt savu budžetu].

29.pants. (2) (..) aģitācija par likuma ierosināšanu ir aizliegta šā likuma **7.panta otrajā daļā minētās vietās**[1], balsošanas telpās un tuvāk par 50 metriem no ieejas ēkā, kurā atrodas balsošanas iecirknis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2019. likumu, kas stājas spēkā 19.03.2019.)

---

[1] Skat. likuma 2. sadaļā "Tautas nobalsošanas sarīkošana", par CVK rīcību pēc prezidenta lēmuma apturēt Saeimas pieņemtu likumu. Ja prezidenta lēmumu atbalsta 154 867 vēlētāji (1/10 visu balsstiesīgo), tad CVK rīko tautas nobalsošanu. Saeimas pieņemts likums ir atcelts, ja nobalsošanai reģistrējas 422 557 pilsoņi (puse no Saeimas vēlēšanās piedalījušos skaita) un nobalso "par" atcelšanu vismaz 211 279 pilsoņi. (Iepriekšējie paraksti tiek ieskaitīti balsīs "par"). CVK lapā https://sv2018.cvk.lv/pub/Activities publicēti 13. Saeimas vēlēšanu pamatskaitļi: balsstiesīgie – **1 548 673**, nobalsojušie – **844 925**. Turpmākos 4 gadus šie skaitļi saistoši nobalsošanas procedūru izpildei.

Saeima 21.02.2019. grozot likumu, 29. panta redakcijā, kas reglamentē likumprojektu parakstīšanu un aģitāciju par likumprojektu, saista likumprojektu parakstīšanu ar likuma 7. panta 2. daļu ***["vietas, kurās vēlētāji var parakstīties"]***. Vietas, kurās vēlētēji var parakstīties par CVK reģistrētu likumprojektu, nosaka ar savu lēmumu pašvaldības dome. Šo parakstīšanas vietu saraksts un darba laiks publicēts CVK lapā.

Likuma 7. panta 2. daļā ir noteikts *"(2) Vietas, kurās vēlētāji var parakstīties, iekārtojamas katrā republikas pilsētā vai novadā ar tādu aprēķinu, lai **uz 10 000 vēlētāju būtu vismaz viena vieta, kur vēlētāji var parakstīties**"*.

Satversmes tiesa 12.02.2014. spriedumā lietā Nr.2013-05-01 ir noteikusi: *"(..) likumdevējam gan pārejas periodā, gan pēc 2015. gada 1. janvāra ir jāseko līdzi tam, lai apstrīdētajā regulējumā noteiktā kārtība būtu izpildāma un vēlētāji savas likumdošanas iniciatīvas tiesības varētu īstenot efektīvi"*.

Nodrošinot vēlētāju parakstīšanos par CVK reģistrētiem likumprojektiem, pašvaldībai jāpilda likuma 7.pantā 2. daļas normu pilnā apjomā. Nodrošināms normatīvais vietu skaits, kur vēlētāji var parakstīties, un izvietojami paziņojumi par parakstīšanās vietām un laiku (7.panta 4. daļa). Pašvaldības dome var lemt, veikt pēc pieprasījuma izbraukumu pie slimiem (likuma 7.[1] panta 1.daļa) vēlētājiem vai apcietinājumā esošām personām (7.[1] panta 2. daļa).

30.pants. (1) (..) aģitācijas par likuma ierosināšanu (..) raidījumus nedrīkst reklāmu veidā ietvert elektronisko plašsaziņas līdzekļu ziņu raidījumos.

(3) Elektroniskie plašsaziņas līdzekļi nedrīkst rediģēt, montēt vai citādi pārveidot (..) aģitācijas par likuma ierosināšanu (..) ierosināšanu raidījumus un materiālus bez to personu piekrišanas, kuras šajos raidījumos piedalās. Elektroniskie plašsaziņas līdzekļi neatbild par iepriekš sagatavotajos un tiem iesniegtajos aģitācijas materiālos iekļauto ziņu patiesumu.

(4) Elektroniskie plašsaziņas līdzekļi, kas nodrošina ārvalstu elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu retranslāciju Latvijā, (..) paredz noteikumu, ka (..) Latvijā retranslējamās programmās nedrīkst iekļaut (..) aģitācijas par likuma ierosināšanu (..) materiālus.

(5) Šā likuma noteikumi neattiecas uz faktu izklāstu ziņu pārraidēs un tiešajās reportāžās.

31.pants. (1) Pirms vai uzreiz pēc (..) aģitācijas par likuma ierosināšanu (..) radio un televīzijas — programmā vai raidījumā, kā arī preses izdevumā, internetā vai publiskā vietā attiecīgā materiāla ietvaros norādāms aģitācijas apmaksātājs.

(1^1) Izplatot biļetenus, grāmatas, skrejlapas un citus iespiedtehnikā izgatavotus aģitācijas izdevumus, kas nav preses izdevumi, izdevumā skaidri un nepārprotami norādāms, ka tā ir aģitācija (..) par likuma ierosināšanu (..), kurš aģitācijas veicējs šo aģitāciju apmaksājis un kāda ir šā izdevuma tirāža.

(2) Ja (..) par (..) 27.panta pirmajā daļā minēto aģitāciju ir saņemta samaksa, bet aģitācijas apmaksātājs (..) nav norādīts, tā uzskatāma par slēpto aģitāciju.

Par samaksu šā likuma izpratnē uzskatāma jebkāda atlīdzība, tai skaitā jebkuri mantiski labumi, pakalpojumi, tiesību nodošana, atbrīvošana no pienākuma, atteikšanās no kādām tiesībām par labu citai personai u.c.

(3) Slēptā aģitācija (..) par likuma ierosināšanu (..) ierosināšanu ir aizliegta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2019. likumu, kas stājas spēkā 19.03.2019.)

32.pants. (1) (..) aģitācijas par likuma ierosināšanu (..) materiālu izvietošanai publiskās vietās piemērojami Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 21., 22. un $22.^1$ panta noteikumi, ciktāl tie attiecināmi uz aģitāciju (..) par likuma ierosināšanu.

(3) Aģitācijas veicējs atbild par to, lai aģitācijas materiāli tiktu novākti attiecīgās pašvaldības noteiktajā kārtībā.

(4) Šā panta pirmās un trešās daļas noteikumi nav attiecināmi uz gadījumiem, kad aģitācija (..) aģitācija par likuma ierosināšanu (..) tiek īstenota aģitācijas veicēja organizēta svētku, piemiņas, izklaides, sporta vai atpūtas pasākuma ietvaros. (..)

(5) Valstij un atvasinātām publiskām personām ir aizliegts radīt īpašas priekšrocības vai ierobežojumus kādam aģitācijas veicējam (..) aģitācijas par likuma ierosināšanu materiālu (..) materiālu izvietošanā publiskās vietās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2019. likumu, kas stājas spēkā 19.03.2019.)

33.pants. (1) Ēku telpās, kurās atrodas valsts un atvasinātu publisku personu institūcijas un kapitālsabiedrības, (..) aizliegts izvietot un izplatīt aģitācijas (..) par likuma ierosināšanu (..) materiālus.

(3) Valsts un atvasinātu publisku personu institūcijas un kapitālsabiedrības (..) var aģitācijas veicējam piešķirt telpas, kur rīkot tikšanās ar balsotājiem, bez maksas vai par maksu, kas nepārsniedz šo telpu uzturēšanas faktiskos izdevumus, ja vien ar tādiem pašiem noteikumiem tiek nodrošināta iespēja arī citām personām izmantot šīs telpas, lai tiktos ar balsotājiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2019. likumu, kas stājas spēkā 19.03.2019.)

34.pants. (1) Fiziskā persona, juridiskā persona (..) aģitācijas par likuma ierosināšanu (..) izdevumiem drīkst izlietot summu, kas nepārsniedz (..) mēneša vidējo bruto darba samaksu, (..) piemērojot koeficientu 0,00007, un aprēķināta uz katru vēlētāju iepriekšējās Saeimas vēlēšanās. Šis ierobežojums neattiecas uz šā panta otrajā daļā minēto gadījumu. ***[naudas izteiksmē - 6 centi]***

(2) Iniciatīvas grupa (..) aģitācijas par likuma ierosināšanu (..) izdevumiem drīkst izlietot summu, kas nepārsniedz (..) mēneša vidējo bruto darba samaksu, (..) piemērojot koeficientu 0,00007, un aprēķināta uz katru vēlētāju iepriekšējās Saeimas vēlēšanās.

(4) Atsevišķa (..) iniciatīvas grupas biedra iztērētie līdzekļi (..) individuālai aģitācijai par likuma ierosināšanu (..) tiek ieskaitīti attiecīgās iniciatīvas grupas aģitācijas izdevumos.

(5) (..) līdzekļus, ko persona drīkst izmantot aģitācijai, veido attiecīgās personas izdevumi (..) par likuma ierosināšanu (..) :

1) reklāmas izvietošanu:

a) (..) televīzijas - programmās un raidījumos,

b) (..) radio - programmās un raidījumos,

e) (..) periodiskajos izdevumos, kuri tiek sagatavoti iespiedtehnikā un plaši izplatīti visā valsts teritorijā,

f) (..) periodiskajos izdevumos, kuri tiek sagatavoti iespiedtehnikā un kuru tirāžas lielākā daļa tiek izplatīta vienas republikas pilsētas vai novada teritorijā,

g) internetā, izņemot politiskās partijas, politisko partiju apvienības un iniciatīvas grupas mājaslapu,

h) telpās un publiskās vietās (laukumos, skvēros, ielās, uz tiltiem un citās tamlīdzīgās vietās) neatkarīgi no īpašuma piederības;

2) pasta (arī elektroniskā pasta) pakalpojumu izmantošanu (..) aģitācijas par likuma ierosināšanu materiālu (..) nosūtīšanai;

3) labdarības pasākumu finansēšanu un sponsorēšanu, izmaksājot pabalstus un izdarot dāvinājumus (ziedojumus).

(6) Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs katru gadu savā mājaslapā internetā publicē informatīvu paziņojumu, kurā norāda šā panta pirmajā un otrajā daļā minēto summu, kādu drīkst izlietot uz vienu balsotāju aģitācijai (..) par likuma ierosināšanu (..).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

35.pants. (1) Ja aģitāciju (..) par likuma ierosināšanu veic politiskā partija (..) tā aģitācijai (..) par likuma ierosināšanu (..) kopā drīkst izlietot Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā priekšvēlēšanu aģitācijai pirms Saeimas vēlēšanām noteikto izdevumu apmēru.

(5) Aģitāciju (..) par likuma ierosināšanu (..) nedrīkst finansēt no līdzekļiem, kas:

2) iegūti no anonīma maksātāja.

Par anonīmu maksātāju uzskatāma persona, kura nav konstatējama (nav norādīts fiziskās personas vārds, uzvārds, personas kods un dzīvesvieta vai juridiskās personas nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese);

"VII nodaļa
Administratīvie pārkāpumi aģitācijas jomā un kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

39. pants. (1) Par šajā likumā (..) noteikto ierobežojumu neievērošanu saistībā ar aģitāciju (..) par likumu ierosināšanu (..) naudas sodu fiziskajai personai līdz astoņdesmit sešām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai - līdz divsimt astoņdesmit naudas soda vienībām. *[5euro x 280 = 1 400 euro}*

(2) Par materiālu izvietošanas vai uzskaites kārtības neievērošanu elektronisko plašsaziņas līdzekļu jomā saistībā ar aģitāciju (..) par likumu ierosināšanu (..) piemēro naudas sodu fiziskajai personai no desmit līdz simt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai - no simt līdz tūkstoš četrsimt divdesmit naudas soda vienībām. *[5euro x 100 = 500euro, 5euro x 1400 = 7 000 euro]*

40. pants. (1) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 39. panta pirmajā daļā minētajiem pārkāpumiem veic Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs.

(2) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 39. panta otrajā daļā minētajiem pārkāpumiem veic Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome.

(3) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 39. panta pirmajā daļā minētajiem pārkāpumiem, ja tos konstatējušas (..) policijas amatpersonas, (..) veic attiecīgi Valsts policija vai pašvaldības policija, bet administratīvā pārkāpuma lietu izskata Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs."

(18.06.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.06.2020.)
= = = = = = = = = =

(izraksts) Likuma 2. nodaļa: ***"Tautas nobalsošanas sarīkošana"***

7. pants. (1) Centrālā vēlēšanu komisija nosaka trīsdesmit dienu termiņu, kad parakstu vākšanas lapas, kurās vēlētāji var parakstīties, ir pieejamas katras republikas pilsētas vai novada domes noteiktajās vietās.

Šīs dienas nosakāmas pēc kārtas, **neietverot termiņā dienas, kad notiek Saeimas vēlēšanas,** Eiropas Parlamenta vēlēšanas, republikas pilsētas vai novada domes vēlēšanas **vai tautas nobalsošana** un kad parakstu vākšana tautas nobalsošanas ierosināšanai netiek pieļauta.

(2) Vietas, kurās vēlētāji var parakstīties, iekārtojamas katrā republikas pilsētā vai novadā ar tādu aprēķinu, lai uz 10 000 vēlētāju būtu vismaz viena vieta, kur vēlētāji var parakstīties.

(3) *(Izslēgta ar 08.11.2012. likumu)*

(4) Ne vēlāk kā trīs dienas pirms šā panta pirmajā daļā noteiktā parakstu vākšanas termiņa sākuma republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisijas nosaka savu darba laiku, kad vēlētāji attiecīgās domes noteiktajās vietās varēs parakstīties parakstu vākšanas lapās. Darba laiks nosakāms ne īsāks kā četras stundas dienā, turklāt arī sestdienās, svētdienās un svētku dienās.

(5) Attiecīgā dome nodrošina, lai paziņojumi par parakstu vākšanas vietām un laiku tiktu izlikti pie attiecīgās domes ēkas (vai informācijas sniegšanas vietā) un parakstu vākšanas vietās, kā arī tiktu publicēti pašvaldības izdotajā laikrakstā, bet, ja tāda nav, — citā vietējā laikrakstā.

(6) Vēlētāji, kuri parakstu vākšanas laikā uzturas ārvalstīs, var parakstīties parakstu vākšanas lapās Latvijas Republikas vēstniecībās, ģenerālkonsulātos un konsulātos. Parakstu vākšanas vietas un laiku nosaka attiecīgās pārstāvniecības vadītājs.

---
i